

2.15 Den trånga porten

Uppgift 7 Läs grekiska texten högt och översätt sedan!

- 1 *Matt. 7:13-14* Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης,
2 ὅτι πλατεία ἡ πύλη καὶ εὐρύχορος ἡ ὁδὸς
ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν
οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς,
3 ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς
ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.
4 *1:a Kor. 9:24* Οὐκ οἶδατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες
πάντες μὲν τρέχουσι, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;

Participkonstruktionerna kursiverade

- 1 **εἰσέλθατε** gå in (imperativ) - **διὰ, δι' (α** eliderat före vokal)
prep. m. gen. 'genom' - **στενός, ἡ, ὄν** trång - **πύλη, ης, ἡ** port
2 **ὅτι** *här:* därför att - 'är' underförstått vid adjektiven **πλατεία**
'vid' och **εὐρύχορος, -ον** 'bred' - **ἀπάγω** jag leder (bort)
ἀπάγων, ἀπάγουσα, ἀπάγον *pres. part.* 'ledande, som leder'
är attributivt med bestämd art. - **ἀπώλεια, ἡ** undergång, fördärv
εἰσέρχομαι jag går in: **εἰσερχόμενος, εἰσερχομένη,**
εἰσερχόμενον *pres. part. medium* 'gående in, den som går in'
3 **ὅτι** (och) därför att - **τεθλιμμένη** (*adjektiv i fem.*) smal
ζωή, ἥς, ἡ liv - **ὀλίγος, η, ὄν** liten, få - **εὐρίσκω** jag
finner, **εὐρίσκοντες** *pres. part. plur. nom.* 'de finnande, de
som finner'
4 **οἶδατε** vet ni ...? - **ὅτι** att - **στάδιον, σταδίου, τό**
rännarbana - **τρέχω** jag springer; **τρέχοντες** *pres. part. plur.*
nom. mask 'de springande, de som springer' - **πάντες** alla
(plur.) - **μὲν... δέ** visserligen ... men; här behöver **μὲν**
ej översättas - **εἷς** en (mask.) - **λαμβάνω** jag tager
βραβεῖον, ου, τό tävlingspris, segerkrans - Observera det
grekiska frågetecknet ; i slutet av meningen.

2.16 Strider mellan perser och greker 490-480 f. Kr.

Perserkonungen Darius hade för avsikt att lägga under sig Grekland. År 490 f. Kr. landsteg en persisk flotta vid Maraton för att tåga mot Aten. Atenarna kom dem till mötes under ledning av Miltiades. Perserna blev slagna och måste fly till sina skepp. Grekland var räddat för den gången.

Men i början av år 480 satte sig en ny persisk här i rörelse mot Grekland och då under ledning av konung Xerxes. Sedan två bryggor hade slagits över Hellesponten, ryckte han och hans här mot söder på Balkanhalvön. Den persiska flottan seglade längs Makedoniens kust.

Enigheten beträffande försvaret var inte fullständig bland grekerna. Några av dem var beredda att underkasta sig. Så småningom fattade man beslutet att göra motstånd vid Termopylepasset. Den grekiska flottan lade sig för ankar vid udden Artemision på norra Euboia. Spartas kung Leonidas förde befälet över den hellenska landhären, som bestod av 7 300 greker. Vid Termopyle trotsade han länge den persiska övermakten, men när en förrädare, Efiates, visat dem en väg på vilken de kunde falla grekerna i ryggen, skickade han bort alla utom 300 spartiater och 700 tespier (Tespiai stad i Boiotien). De stupade alla vid Termopyle. Över dem skrev diktaren Simonides följande epigram, som på svenska lyder.

*Främling, säg spartanernas folk, att här du oss funnit
döda, emedan vi lytt / troget vad lagen oss bjöd.*

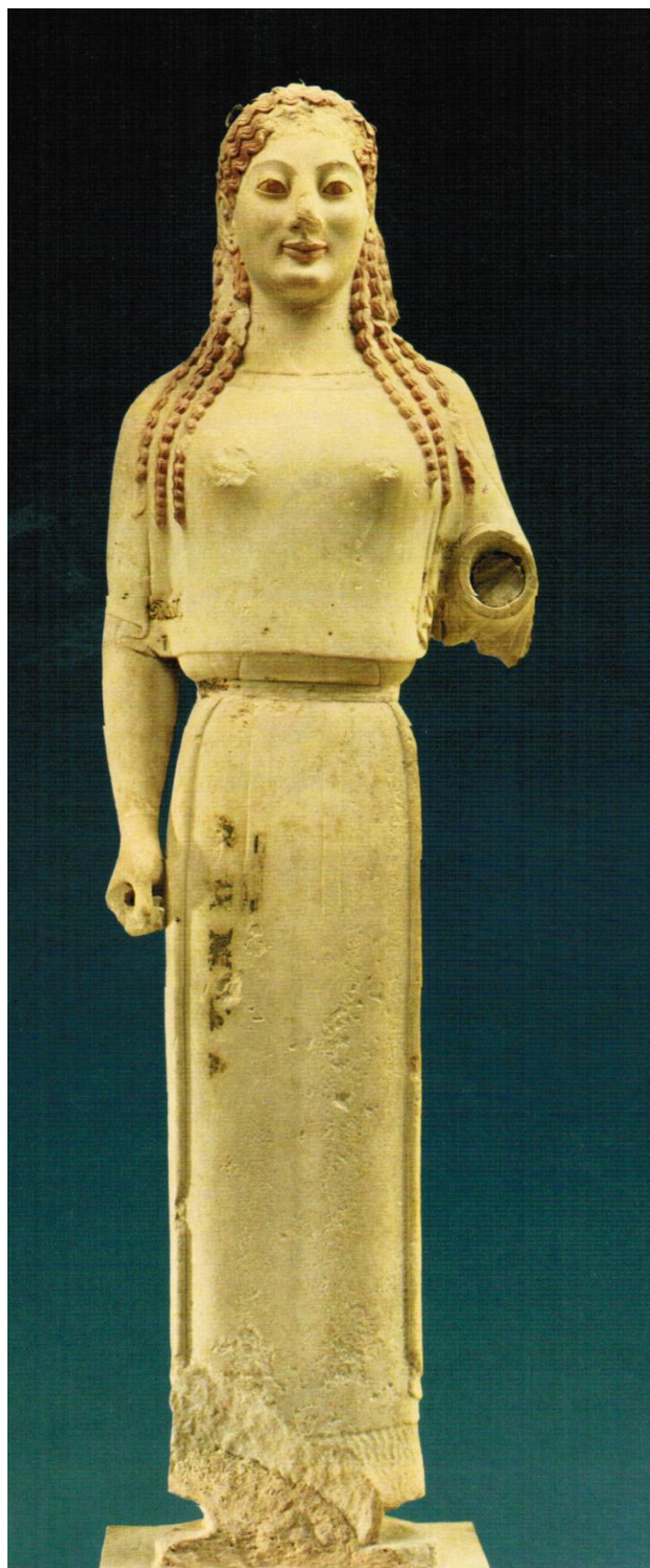
Perserna härjade därefter Mellangrekland. Men Temistokles lyckades få till stånd en avgörande drabbning till sjöss vid ön Salamis väster om Aten. Efter ett dramatiskt nederlag flydde Xerxes hals över huvud, bl. a. rädd för att bron över Hellesponten skulle rivas. De persiska trupper, som lämnats kvar på grekisk mark, besegrades år 479. Faran från öster var därmed avvärjd även för denna gång.

Hefaisteion (tempel till Hefaistos, smideskonstens och övrigt hantverks gud) uppfördes vid Atens Agorá i snövit pentelisk marmor. Ovanför templet kolonner löper en fris med triglyfer och metoper. Östsidans metoper avbildar nio av Herakles tolv storverk och långsidornas metoper åtta av Teseus dåd.

Sandalbindande Nike på basen till Niketempet på Akropolis.

Kore från Akropolis, ca 530 f.Kr. Hon bär den typiska klädnaden för en dorisk kvinna vid denna tid (underst kiton, över den en peplos). Marmorn har tydliga spår av bemålning. Statyns höjd 1,18 meter.

Uppgift 8

Läs den grekiska texten högt och översätt sedan!

- 1 Οἱ Πέρσαι προσέπεσον τοῖς Ἑλλησι τοῖς τὰς
Θερμοπύλας φυλάττουσιν.
- 2 Οἱ βάρβαροι ἦσαν πολλοί.
- 3 Οἱ δὲ Πέρσαι ὁρῶντες ὀλίγους ὄντας τοὺς
Σπαρτιάτας πανταχόθεν ἐπήλθον.
- 4 Οἱ Ἕλληνες μεγάλη ἀνδρεία ἐμάχοντο τοῖς τοῦ
Ξέρξου Πέρσαις καὶ οὐκ εἶχον φόβον αὐτῶν.
- 5 Ἐπίστευον γὰρ Λεονίδα ἄλλ' Ἐφιάλτης ὁ προδότης
ἤγε πολλοὺς τῶν Περσῶν κατὰ κρυπτὴν ὁδὸν ὥστε
εἰς νῶτον τοῦ Λεωνίδου εἰσπίπτειν καὶ περιγίγνεσθαι.
- 6 Τοιγαροῦν Ἐφιάλτης ἐνομίζετο αἴτιος εἶναι τῆς
τῶν Περσῶν νίκης.
- 7 Ἐν δὲ τῇ Σαλαμινίᾳ ναυμαχίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι
σθεναρῶς ἐνέβαλον τοὺς βαρβάρους, οἱ ἔφυγον
ταχέως.

-
- 1 Πέρσης, ου, ὁ perser (böjning, se Steg 1.16) - προσπίπτω
jag faller emot, anfaller, *med tematisk aorist* προσέπεσον (detta
verb styr dat.) - Ἕλληνας, -ος, ὁ grek - Θερμοπύλαι,
-ῶν, αἱ (*plurale tantum*, jfr Ἀθῆναι, ὦν, αἱ eng. Athens) eg.'de
varma portarna', Termopyle, trångt pass i mellersta Grekland
φυλάττουσιν *presens particip dat. plur.* av φυλάττω jag bevakar
 - 2 βάρβαρος, ου, ὁ 'icke-grek', utlänning, 'barbar', 'perser'
 - 3 ὁράω jag ser ὁρῶντες *presens particip nom. plur.*; ordagrant:
'seende spartanerna varande få' - ὀλίγος, -η, -ον liten, få
 - Σπαρτιάτης, ου, ὁ spartan - πανταχόθεν från alla håll
ἐπέρχομαι jag går emot, rycker an, *tematisk aorist* ἐπήλθον
 - 4 ἀνδρεία, ας, ἡ mod - μάχομαι jag kämpar mot (med dat.)
φόβος, ου, ὁ fruktan

- 5 πιστεύω jag litar på, *med dat.* - Λεονίδας, -ου, ὁ Leonidas
 ἀλλά men - Ἐφιάλτης, ου, ὁ Ephialtes - προδότης, ου,
 ὁ förrädare - ἄγω jag för - κατά *prep. m. ack.* 'längs'
 κρυπτός, -ή, -όν hemlig - ὥστε + infinitiv: så att de
 kunde - εἰσπίπτω jag faller (in i) - νῶτον, ου, τό rygg ('i
 ryggen') - περιγίγνομαι jag är överlägsen, segrar
- 6 τοιγαροῦν därför - νομίζω jag anser - αἴτιος, -α, -ον
 skyldig, *med gen.* till (något)
- 7 Σαλαμίνιος, -α, -ον *adjektiv:* 'vid Salamis' - ναυμαχία, ας,
 ἡ sjöslag - σθεναρῶς *adverb* med kraft - ἐμβάλλω jag
 anfaller, *med tematisk aorist* ἐνέβαλον, *med dat.* - φεύγω jag
 flyr, *med tematisk aorist* ἔφυγον - ταχέως *adverb* genast

Uppgift 9

Repetera Andra stegets grammatik!

Lös sedan följande uppgifter!

- 1 Vad innebär medium?
- 2 Vad menas med augment? Hur ser det ut och när uppträder det?
- 3 Vilka är personändelserna i imperfekt och tematisk aorist
aktivum, respektive medium?
- 4 Analysera formerna ἀπέβλεπον och κατήγον!
- 5 Förklara accentväxlingen κλίμακα – κλιμάκων,
 resp. γῦπα – γυπός!
- 6 Förklara varför καλόν beträffande accent behandlas olika i
 följande: ...τὸ καλὸν ἔργον och Τὸ ἔργον ἦν καλόν.
- 7 Skriv presens particip *aktivum* av πράττω (=en som gör,
 görande), i *singularis* alla genus och kasus!
- 8 Skriv presens particip *medium* av ἔρχομαι (= de gående), i
pluralis alla genus och kasus!
- 9 Böj i *singularis* ἔρωσ μέγας 'stor kärlek' (stam ἔρωτ, mask.)!

forts. STEG 2 e